

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	24 Mai, 2022
TEITL YR ADRODDIAD:	Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2021/22
ADRODDIAD GAN:	Cadeiryddion y: 1. Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 2. Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Adrodd ar waith y ddau bwyllgor sgriwtini yn ystod 2021/22 a darparu trosolwg o rhaglen waith sgriwtini ar gyfer 2022/23
SWYDDOG CYSWLLT:	Anwen Davies (Rheolwr Sgriwtini)
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Rhif Ffôn	01248 752578

1. Argymhellion

Gofynnir i'r Cyngor:

A1 Gymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini ar gyfer 2021/22

A2 Nodi'r cynnydd parhaus sy'n cael ei wneud o ran ein siwrnai ddatblygu Sgriwtini a'r effaith y mae hyn yn ei gael ar ymarfer.

2. Cefndir a chyd-destun

2.1 Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn ar Drosolwg a Sgriwtini yn trafod y gwaith a wnaed gan y ddau bwyllgor sgriwtini rhwng Mai 2021 a Mai, 2022.

2.2 Bu cadeiryddion y ddau bwyllgor sgriwtini yn arwain ar ddatblygu'r blaen raglenni gwaith yn ystod y cyfnod hwn. Caiff blaen raglenni gwaith y pwyllgorau sgriwtini eu cyflwyno i'r Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgriwtini a gynhelir yn fisol ac i bob cyfarfod o'r pwyllgorau sgriwtini ar gyfer eu cymeradwyo.

2.3 Bu swyddogaeth sgriwtini y Cyngor drwy daith wella yn sgil comisiynu'r Ganolfan Graffu Gyhoeddus i adolygu ein trefniadau sgriwtini yn lleol (Rhagfyr, 2017). Mae'r rhaglen wella a roddwyd mewn lle o ganlyniad i'r adolygiad wedi dirwyn i ben a rhaglen ddatblygu yn ei lle mewn cyd-destun gwella parhaus a datblygiadau ar gyflymder priodol a amlinellir yn yr adroddiad.

Mae effaith a gwerth ychwanegol gweithgaredd sgriwtini'n cyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol y Cyngor drwy gefnogaeth a her.

3. Rôl Pencampwr Sgriwtini

3.1 Mae gan y Pencampwr Sgriwtini rôl bwysig o ran hyrwyddo'r swyddogaeth trosolwg a sgriwtini yn y Cyngor a gyda phartneriaid allanol yr Awdurdod. Nid yw'n swydd fandadol ac ni cheir unrhyw gydnabyddiaeth ariannol am ei gwneud. Ystyrir bod y rôl yn allweddol wrth ddangos ymrwymiad yr Awdurdod i sicrhau bod Sgriwtini yn gwneud y gorau o gyfraniad Aelodau nad ydynt yn aelodau'r Pwyllgor Gwaith i berfformiad cyffredinol ac "iechyd corfforaethol" y sefydliad.

3.2 Ar 14 Mai, 2015 penderfynodd y Cyngor y dylid penodi cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn Bencampwr Sgriwtini ar gyfer y cyfnod rhwng Mai, 2015 a Mai, 2016 ac y byddai'r rôl yn cael ei gwneud gan y ddau gadeirydd sgriwtini bob yn ail. O'r herwydd, dylid penodi Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol fel y Pencampwr Sgriwtini dynodedig am y flwyddyn nesaf.

Atodiad:
Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2021/22

Adroddiad Blynyddol

Trosolwg a Sgriwtini: 2021-22

CYNNWYS

1	Rhagair
2	Ein strwythur lleol
3	Taith ddatblygu Sgriwtini yn lleol
4	Asesu effaith Sgriwtini
5	Edrych ymlaen i 2022/23
6	Cysylltu â Sgriwtini

ATODIADAU	
Atodiad 1	Beth ydy trosolwg a sgriwtini?
Atodiad 2	Cylch Gorchwyl ac Aelodaeth ein pwyllgorau sgriwtini
Atodiad 3	Y Weledigaeth ar gyfer Sgriwtini Effeithiol yn y Cyngor

1. RHAGAIR

Cynghorydd Aled Morris Jones

- **Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol 2021/22**

Pleser yw darparu trosolwg o waith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn ystod y 12 mis diwethaf. Trafodir cwrpas gwaith y Pwyllgor yn yr adroddiad hwn ac mae'n deg nodi bod y baich gwaith yn parhau i fod yn sylweddol ac yn amrywiol. Cynhaliwyd cyfanswm o 8 cyfarfod yn ystod y flwyddyn ddinesig, a hynny er gwaethaf heriau parhaus y Pandemig.

- **Gosod y gyllideb flynyddol 2022/23** – un o brif gyfrifoldebau'r Pwyllgor yw cyfrannu at y broses o osod cyllideb flynyddol y Cyngor. Mae'n rhan hanfodol o'n trefniadau llywodraethu corfforaethol ac mae'n cael effaith bellgyrhaeddol ar bob un o feysydd gwasanaeth y Cyngor yn ogystal ag ar y cyhoedd. Ystyriodd y Pwyllgor y cynigion drafft cychwynnol ar gyfer y gyllideb a hefyd y gyllideb derfynol ddrafft ar gyfer 2022/23.
- **Monitro perfformiad chwarterol** – bu'r Pwyllgor yn monitro perfformiad chwarterol trwy gydol 2021/22, gan ddefnyddio'r cerdyn sgorio corfforaethol sydd yn adrodd ar ystod sylweddol o ddangosyddion ar gyfer pob maes gwasanaeth. Mae'r cerdyn sgorio yn parhau i esblygu fel dull effeithiol i Aelodau Etholedig graffu ar berfformiad a data holl wasanaethau'r Cyngor. Rhaid cydnabod bod y Pandemig wedi parhau i effeithio ar berfformiad yn erbyn rhai targedau. Edrychodd yr Aelodau mewn cryn fanylder hefyd ar ddata'r Gwasanaethau Tai ar ddigartrefedd er mwyn ceisio sicrwydd ynglŷn ag ymateb a darpariaeth y gwasanaeth.
- Roedd ein gwaith fel pwyllgor yn cynnwys monitro a chraffu ar adroddiadau blynyddol hefyd, yn cynnwys Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol, i enwi rhai yn unig, ac mae hyn yn elfen graidd o waith y Pwyllgor.
- **Pandemig Covid 19** - Craffodd y Pwyllgor hefyd ar ymateb y Cyngor i'r Pandemig a Chynllun Trosiannol drafft y Cyngor Sir.
- **Gwasanaethau Tai** – Craffodd y Pwyllgor ar y Strategaeth Tai Lleol 2022/27, Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai 2022/52 a Strategaeth y Rhaglen Grant Cymorth Tai 2022/26 yn ystod rhan olaf y flwyddyn ddinesig. Yn ogystal, ystyriodd y Pwyllgor y ddarpariaeth Tai Gofal Ychwanegol arfaethedig ym Mhorthaethwy.
- Yn ystod y pedair blynedd diwethaf, mae'r Pwyllgor wedi cynnal adolygiad o'r ddarpariaeth addysg mewn gwahanol rannau o Ynys Môn. Fodd bynnag, nid oes unrhyw wybodaeth yn cael ei chynnig ynglŷn ag adolygu'r ddarpariaeth addysg mewn rhannau eraill o'r Ynys serch i mi wneud sawl ymholiad, ac fe dynnwyd yr adolygiadau hyn o raglen waith y Pwyllgor heb esboniad.
- **Cynllun Tuag at Sero Net** – Yn olaf, craffodd Aelodau ar y Cynllun Tuag at Sero Net ar gyfer 2022/25 cyn iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith a'i fabwysiadu gan y Cyngor Llawn ym mis

Mawrth 2022. Argymhellodd y Pwyllgor fod y cynllun yn cael ei fabwysiadu fel un sy'n darparu cyfeiriad clir i'r Cyngor gyflawni ei ymrwymïadau rheoli hinsawdd erbyn 2030.

Rydw i'n cydnabod gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid a'r Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol ac, i gloi, diolch i holl Aelodau'r Pwyllgor a'r swyddogion sydd wedi cynorthwyo yn ystod 2021/22.

Cynghorydd Aled Morris Jones

(Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol)

Cynghorydd Gwilym O Jones

- Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio 2021/22
- Pencampwr Sgriwtini → 2021/22

Credaf fod y broses graffu'n chwarae rôl allweddol yn nhrefniadau llywodraethiant corfforaethol y Cyngor - trwy ddwyn y rhai sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, herio mewn modd adeiladol ac yn sicrhau bod lleisiau'r cyhoedd a'n cymunedau yn cael eu clywed yn y broses o wneud penderfyniadau. Mae'n Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini yn dystiolaeth o ymrwymiad y Cyngor ac yn ffurfioli'r broses i'r cyhoedd leisio eu barn yn y Pwyllgorau Sgriwtini.

Hoffwn ddiolch yn fawr i Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio am eu cyfraniadau a'u hymrwymiad i waith y Pwyllgor sydd wedi gwneud cyfraniad pwysig i wireddu Cynllun y Cyngor ac wrth gynnal safonau ein gwasanaethau cyhoeddus.

Mae'n bleser gennyf ddarparu trosolwg olaf y Cyngor presennol o waith y Pwyllgor dros y 12 mis diwethaf. Mae'r Pwyllgor wedi gwneud argymhellion teg a chadarn i'r Pwyllgor Gwaith ar sawl pwnc a maes allweddol dros y cyfnod hwn a hefyd gwaith partneriaid yr Awdurdod:

- **Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ynys Môn a Gwynedd (BCG)** – Mae'r Pwyllgor yn arwain ar y gwaith o graffu ar waith y Bwrdd sy'n bartneriaeth rhwng Gwynedd ac Ynys Môn. Mae hyn yn cynnwys craffu ar wireddu'r Cynllun Llesiant, trefniadau llywodraethiant a'r Adroddiad Blyneddol. Cafwyd enghreifftiau o waith craffu o ansawdd gydag Aelodau yn holi sut mae'r Bwrdd yn cyfarch llithriad yn y ffrydiau gwaith unigol. Hefyd, bu i'r Pwyllgor gyfrannu sylwadau ar asesiadau llesiant drafft Ynys Môn (2023 ymlaen) a hynny fel rhan o'r broses ymgynghori statudol gan y Bwrdd.
- **Bwrdd Uchelgaais Economaidd Gogledd Cymru** – bu i'r Pwyllgor graffu ar yr adroddiadau monitro chwarterol a chodwyd cwestiynau priodol ynghylch cynnydd yn erbyn y prosiectau ar waith ee pa fesurau lliniaru bydd mewn lle i gyfarch unrhyw lithriad a sut y bydd risgiau posib o orwario mewn prosiectau unigol yn cael eu rheoli. Dyma'r Pwyllgor dynodedig sy'n craffu ar waith y Bwrdd Uchelgaais Economaidd Gogledd Cymru – rôl hanfodol er mwyn sicrhau y buddion economaidd mwyaf i Ogledd Cymru ac Ynys Môn yn benodol.
- **Perfformiad ysgolion** – Bu'r Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion graffu ar y bartneriaeth statudol sy'n bodoli rhwng y Cyngor a GwE ac yn benodol felly y gefnogaeth i'r sector cynradd ar Ynys Môn a hefyd y trefniadau sicrhau ansawdd ysgolion. Mae cyfraniad y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion yn parhau yn allweddol yn y maes hwn ac y bu'n bosibl ail afael yn y gwaith ymweld ddiwedd y flwyddyn weinyddol er yn rhithriol (cyfyngiadau Covid) ee ymweliad rhithriol i'r Ganolfan Iaith (Moelfre a Chaergybi). Gwelwyd y Panel hefyd yn edrych mewn manylder ar y trefniadau addysg ddewisol yn y Cartref ac oblygiadau lleol y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol drwy brofiad ymarferwyr o ddwy ysgol.
- **Partneriaethau eraill** – Mae'r Pwyllgor wedi craffu ar nifer o adroddiadau er mwyn dal partneriaid i gyfrif yn ogystal â sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i'r cyhoedd. Mae'r adroddiadau hyn wedi cynnwys Adroddiad Blyneddol Bwrdd Partneriaeth Gogledd Cymru, Adroddiad Blyneddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol ac Adroddiad Blyneddol Cydraddoldeb. O ganlyniad i'r pandemig, ni bu'n bosibl i nifer o'n prif bartneriaid ddod gerbron y Pwyllgor eto eleni yn enwedig y Bwrdd lechyd a'r gwasanaethau brys gan eu bod yn parhau i ymateb ar y rheng flaen i'r pandemig.

Hoffwn ddiolch i holl aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ac aelodau'r Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion am y gwaith tîm effeithiol dros y 5 mlynedd diwethaf. Mae'r holl aelodau wedi llwyddo i addasu a sicrhau bod y swyddogaeth craffu yn parhau yn rhithiol drwy gydol y pandemig, a theimlaf y dylai'r gwaith a'r arferion da hyn barhau i'r dyfodol ac yn golygu bydd y Cyngor newydd yn ymgymryd â chraffu mewn modd arloesol, gan wneud y defnydd gorau o amser swyddogion ac Aelodau Etholedig. Yn olaf, diolchaf yn ddiffuant i'r swyddogion yn y Tîm Sgriwtini am eu harweiniad, cefnogaeth a chymorth parod pob amser.

Cynghorydd Gwilym O Jones

(Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio a'r Pencampwr Sgriwtini)

Cyd-destun Unigryw Pandemig Covid-19

1.1 Mae'n wir dweud fod y Pandemig wedi cael effaith bellgyrhaeddol ar fywydau pawb, ein cymunedau a hefyd y modd y mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau. Bu'r cyfnod hwn (**rheoli'r ymateb brys i'r Pandemig, y Cyfnod Adfer a'r adfer dilynol**) yn gyfnod heriol eithriadol i'r Cyngor a phob sefydliad cyhoeddus arall ar draws Cymru wrth i ni barhau i wynebu heriau argyfwng Covid-19. Mae hyn wedi golygu bod y Cyngor wedi gorfod newid ei ffordd o weithio o ganlyniad i'r argyfwng iechyd byd-eang.

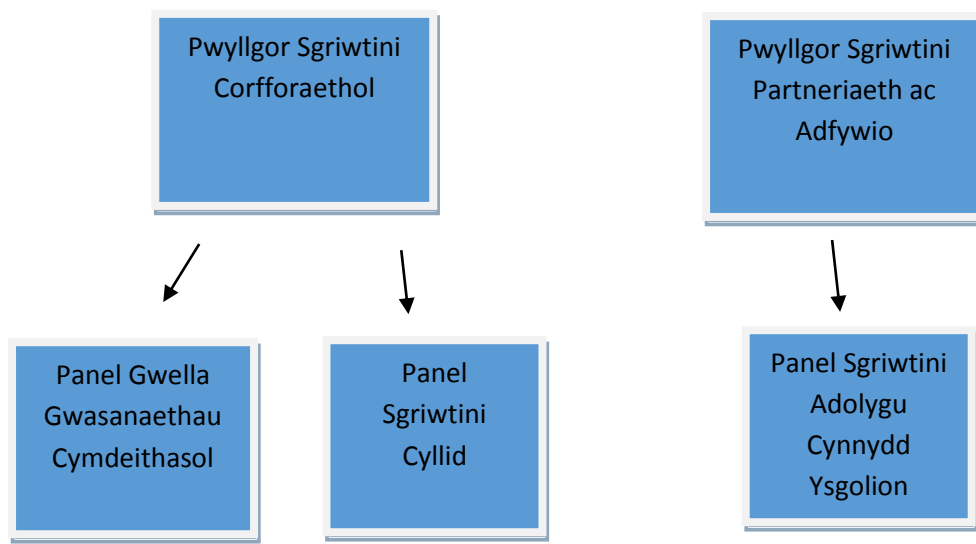
1.2 Yn unol â gofynion statudol¹ rydym yn parhau i gynnal ein cyfarfodydd o bell ac ers Mai, 2021, rydym yn ffrydio'n fyw ein cyfarfodydd pwyllgor cyhoeddus drwy YouTube. Mae trefniadau ar waith i foderneiddio ac uwchraddio ein systemau gwe-ddarlledu a microffon presennol yn Siambr y Cyngor a'r ystafell bwyllgor a rhoi datrysiad hybrid ar waith i hwyluso cyfarfodydd aml-leoliad. Rhagwelir bydd y datrysiad hybrid hwn yn weithredol erbyn Mehefin, 2022. Bydd y trefniadau hyn yn sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio'n llawn â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

1.3 Mae'r ddau Bwyllgor wedi cyfarfod yn rheolaidd ac wedi ailafael yn y gwaith craffu a oedd yn flaenoriaeth yn ystod 2021/22. Mae'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol wedi craffu'n llwyddiannus, gan sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei amcanion corfforaethol a'i amcanion ar gyfer ei wasanaethau hefyd. Mae'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio wedi craffu ar bartneriaethau allweddol ac wedi cydymffurfio â'r holl ofynion statudol. Er hynny, mae rhai partneriaid a amserlenwyd yn naturiol wedi cael eu gohirio oherwydd y Pandemig ac mae rhaglen waith y Pwyllgor wedi cael ei blaenoriaethu i gyfarch y pwysau yr oedd ein partneriaid yn ei wynebu ond hefyd gofynion lleol.

2 EIN STRWYTHUR LLEOL

Mae pwyllgorau sgrwtini yn rhan o'r ffordd y mae llywodraeth leol yng Nghymru yn gweithredu. Eu prif bwrpas ydy dal y rheini sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, gyrru gwelliannau, gweithredu fel llais y gymuned a chwarae rhan yn y gwaith o ddatblygu ac adolygu polisiâu. Trafodir crynodeb o'r cyd-destun polisi cenedlaethol yn **ATODIAD 1**.

2.1 Mae ein strwythur lleol yn cynnwys 2 bwyllgor sgrwtini a thri phanel:

¹ Deddf Coronafeirws 2020 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020. Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

Rhoddir crynodeb o gylch gorchwyl ac aelodaeth ein pwyllgorau sgrwtini yn **ATODIAD 2**.

3 TAITH DDATBLYGU SGRIWTINI YN LLEOL

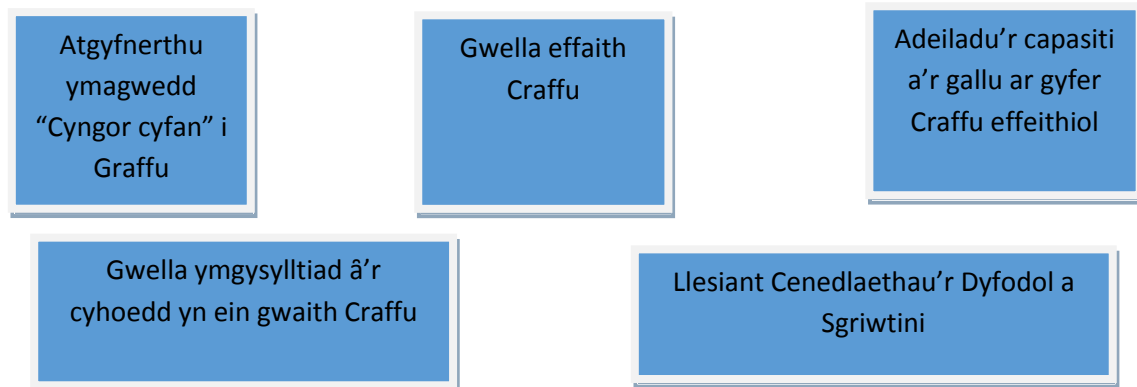
3.1 Bu swyddogaeth sgrwtini y Cyngor drwy daith wella yn sgil comisiynu'r Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu Gyhoeddus i adolygu ein trefniadau sgrwtini yn lleol². Mae'r rhaglen wella a roddwyd mewn lle o ganlyniad i'r adolygiad bellach wedi'i disodli gan raglen ddatblygu mewn cyd-destun gwella parhaus. Bu i'r adolygiad ddarparu sylfaen gref i ddatblygu rôl craffu o fewn y Cyngor ac yn cefnogi proses gadarn ac effeithiol o wneud penderfyniadau ac yn parhau i esblygu mewn modd cadarnhaol. Mae'r sylfeini cadarn hyn bellach yn sail i'r rhaglen ddatblygu sy'n gyrru gwelliannau a datblygiadau ar gyflymder priodol.

3.2 Themâu Datblygu Allweddol

Oddi mewn i gyfyngiadau pandemig Covid, mae ein rhaglen ddatblygu wedi blaenoriaethu themâu allweddol (ceir crynodeb ohonynt isod), er mwyn darparu fframwaith cadarn i:

- Esbonio rôl a chyfraniad Sgrwtini i drefniadau llywodraethiant y Cyngor
- Nodi'r camau y mae angen eu cymryd yn y tymor byr a'r tymor canol er mwyn gwella Sgrwtini ymhellach a hynny yng nghyd-destun y Pandemig a thu hwnt.

SIWRNAI DDATBLYGU SGRIWTINI: THEMÂU ALLWEDDOL

4 ASESU EFFAITH SGRIWTINI

4.1 MESUR ALLBYNNAU

Llwyddodd Sgrwtini i sicrhau nifer o **allbynnau** pwysig yn ystod y flwyddyn sirol ddiwethaf sy'n mynd rhywfaint o'r ffordd tuag at ein cynorthwyo i asesu'r effaith y mae'r swyddogaeth wedi ei chael yn lleol:

² Rhagfyr 2017 gan y cyn Ganolfan Graffu Gyhoeddus

4.1.1 Cyfarfodydd pwyllgor – cynhaliwyd 14 o gyfarfodydd pwyllgorau sgrwtini yn ystod 2021/22:

Pwyllgor	Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd
Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol	8
Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio	6

Mae trefniadau cadarn hefyd wedi'u sefydlu i sicrhau bod cadeiryddion y pwyllgorau sgrwtini yn rhoi adborth yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Gwaith ar faterion sydd wedi cael eu hystyried gan y ddau bwyllgor.

4.1.2 Cyfarfodydd y Paneli Sgrwtini – cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd o'r 3 panel sgrwtini dros y 12 mis diwethaf:

Panel	Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd
Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol	6
Panel Sgrwtini Cyllid	8
Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion	7

Mae gweithrediad y paneli hyn wedi cael ei sefydlu'n gadarn drwy:

- ✚ Sefydlu trefniadau llywodraethiant cadarn i gefnogi pob panel
- ✚ Sicrhau ffocws / cylch gorchwyl a rhaglen waith clir ar gyfer y paneli
- ✚ Sefydlu proses adrodd / uchafu er mwyn sicrhau yr adroddir ar waith y paneli sgrwtini yn chwarterol i'r ddau Riant Bwyllgor, gyda Chadeiryddion y Paneli yn cynnig argymhellion ar gynlluniau neu benderfyniadau arfaethedig
- ✚ Sicrhau'r cyflymder priodol ar waith y paneli sy'n cydymffurfio â blaenoriaethau corfforaethol a chraffu manwl ar bynciau hollbwysig i'r Cyngor.

4.1.3 Blaen raglenni gwaith – mae'r arfer o flaen raglennu gwaith wedi hen sefydlu ac mae hynny'n atgyfnerthu gwaith y ddau bwyllgor sgrwtini. Mae'r rhaglenni hyn yn bwysig o ran cynorthwyo aelodau pwyllgorau sgrwtini i flaenoriaethu eu gwaith ac maent yn cael eu trafod gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r naill bwyllgor a'r llall yn adolygu cynnwys eu blaen raglenni gwaith yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol ac er mwyn cadw ar y blaen â blaenoriaethau lleol. Mae ein trefniadau blaen raglennu gwaith yn canolbwyntio fwyfwy ar:

- Agweddau strategol
- Ymgysylltiad dinasyddion / rhanddeiliaid eraill a chanlyniadau
- Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a'r rhaglen drawsnewid gorfforaethol ar gyfer 2017/22
- Risgiau
- Gwaith archwilio, arolygu a rheoleiddio
- Materion ar flaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith.

4.1.4 Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion - mae'r Fforwm wedi'i hen sefydlu ac yn parhau i gwrdd yn rheolaidd. Ystyrir y Fforwm yn gyfrwng pwysig i oruchwylio rhaglenni gwaith y pwyllgorau sgrwtini ac i gyd-drafod y blaenoriaethau â Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgrwtini. Mae hefyd yn cymryd y cyfrifoldeb am arwain ar y gwaith o ddatblygu swyddogaeth drosolwg a sgrwtini'r Cyngor a'i gwella'n barhaus. Mae rôl y Fforwm yn cynnwys sgysiau rhwng y Pwyllgor Gwaith (Arweinydd), Cadeiryddion/Is-gadeiryddion Sgrwtini a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth (Prif Weithredwr) er mwyn sicrhau gwell aliniad rhwng rhaglenni gwaith.

4.1.5 Datblygu, hyfforddi a chefnogi Aelodau –

- ✓ mae elfennau sylweddol rhaglen hyfforddiant a datblygu corfforaethol yr Aelodau wedi'i rhoi o'r neilltu ar hyn o bryd yn sgil y Pandemig gyda'r mewnbynnau hyfforddiant yn canolbwyntio ar uwchsgilio Aelodau o ran y dechnoleg a sicrhau bod modd i bob un gymryd rhan yn effeithiol mewn cyfarfodydd rhithiol (**modelau arloesol / amgen o sgrwtini Aelodau**)
- ✓ cynnal sesiynau briffio misol ar gyfer rhannu gwybodaeth / codi ymwybyddiaeth Aelodau ar faterion allweddol (ee Cynllunio Lle, Cynllun Tuag at Sero Net a'r Strategaeth Tai Lleol). Hefyd, fel fforwm ar gyfer hunanasesiad Aelodau / adlewyrchu ar berfformiad sgrwtini.

4.1.6 Sgrwtini ar draws maes ehangach – ymagwedd ehangach tuag at sgrwtini gan Aelodau wedi cael ei datblygu ymhellach a'i hatgyfnerthu yn 2021/22 drwy:

- i. Gynllunio ymlaen yn effeithiol er mwyn sicrhau bod aliniad rhwng y pynciau a drafodir mewn sesiynau briffio i Aelodau, paneli sgrwtini a chyfarfodydd o'r pwyllgorau sgrwtini llawn
- ii. Sicrhau adroddiadau cadarn, lefel uchel ac amserol i'r pwyllgorau sgrwtini gan ddwyn sylw at unrhyw lithriad yn ôl yr angen
- iii. Datblygu ystod y pynciau a drafodir mewn sesiynau briffio Aelodau i gefnogi Craffu a sicrhau bod gwybodaeth ar gael i Aelodau ar bynciau strategol a thrawsnewid.

4.1.7 “Cau'r cylch Sgrwtini” – drwy sefydlu trefniadau cadarn i:

- i. Adrodd ar gynnydd neu uchafu materion o:
 - Baneli sgrwtini i'r rhiant bwyllgorau
 - Bwyllgorau sgrwtini i'r Pwyllgor Gwaith
 - Y byrddau rhaglen corfforaethol i'r pwyllgorau sgrwtini.
- ii. Galluogi ac annog hunan-ddadansoddiad ac adlewyrchiad gan Aelodau Sgrwtini er mwyn nodi cryfderau a meysydd ar gyfer datblygiad / ffocws pellach.

4.1.8 Sgrwtini a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol – datblygu rôl Sgrwtini drwy:

- Sicrhau bod Aelodau'n canolbwyntio ar y 5 ffordd i lunio cwestiynau
- Gweithredu'r templed ar gyfer adroddiadau sgrwtini, sy'n rhoi llesiant cenedlaethau'r dyfodol wrth ei wraidd
- Codi ymwybyddiaeth a rhoi gwybodaeth i Aelodau mewn sesiynau briffio a datblygu
- Adolygu'r cynnydd a wnaed o ran datblygu rôl sgrwtini yn erbyn arfer orau
- Sefydlu fframwaith i graffu gwaith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a phartneriaethau allweddol.

- 4.1.9 Ymgysylltiad dinasyddion â Sgrwtini** – drwy ddatganiad polisi fel y sylfaen ar gyfer ymgysylltu â dinasyddion drwy sgrwtini Aelodau a sefydlu camau i sicrhau y gwrandewir ar lais dinasyddion wrth wneud penderfyniadau yn lleol ee mae'r Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini yn rhan allweddol o'n trefniadau llywodraethiant corfforaethol.

4.2 MESUR CANLYNIADAU

Mae sefydlu ac asesu effaith Sgrwtini yn heriol oherwydd nid yw **canlyniadau** gweithgareddau trosolwg a sgrwtini bob amser yn weladwy ac nid oes modd yn aml eu mesur mewn modd systematig. Ymhellach, nid yw'n hawdd mesur gallu'r swyddogaeth sgrwtini i ddylanwadu ar y sawl sy'n gwneud penderfyniadau drwy drafodaeth a dadl. Fodd bynnag, ceir rhai enghreifftiau ble mae mewnbwn sgrwtini wedi ychwanegu gwerth ac / neu wedi dylanwadu ar y modd y mae cynigion wedi cael eu gweithredu gan y Cyngor:

Canlyniadau Craffu Cyffredinol

- 4.2.1 Blaen raglenni gwaith** – mae rhaglenni gwaith sgrwtini yn rhaglenni treigl sy'n canolbwyntio ar ansawdd y gwaith craffu gyda llai o eitemau'n cael eu cynnwys er mwyn ychwanegu gwerth. Mae ein trefniadau hefyd yn sicrhau aliniad rhwng rhaglenni gwaith y Pwyllgorau Sgrwtini a rhaglenni gwaith y Pwyllgor Gwaith a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth.

Canlyniad: rhaglen waith dreigl ar gyfer pwyllgorau sgrwtini wedi'i halinio â blaenoriaethau corfforaethol.

- 4.2.2 Datblygiad, hyfforddiant a chefnogaeth i Aelodau** – mae sicrhau bod gan Aelodau Etholedig sydd ynghlwm â Sgrwtini y sgiliau a'r gallu i ymgymryd â'r gwaith yn elfen hollbwysig o drefniadau craffu'r Cyngor. Mae Cynllun Hyfforddi a Datblygu Aelodau wedi bodoli yn ystod y Weinyddiaeth bresennol yn cynnwys materion fel cadeirio cyfarfodydd, gwneud penderfyniadau er budd cenedlaethau'r dyfodol (Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol 2015) gyda modiwl e-ddysgu 'Cyflwyniad i Graffu' ar gael i'r holl aelodau etholedig. Ond fel y soniwyd eisoes, mae elfennau o'r rhaglen wedi'u rhoi o'r neilltu am y tro yn sgil y Pandemig a hyfforddiant eleni wedi canolbwyntio ar ddatblygu sgiliau technoleg Aelodau er mwyn iddynt gymryd rhan yn rhithiol yng nghyfarfodydd y Cyngor. Mae'r sesiynau briffio Aelodau misol yn sesiynau datblygu anffurfiol ac yn fodd iddynt dderbyn gwybodaeth sy'n eu cynorthwyo i graffu.

Canlyniad: Mae Aelodau sy'n ymwneud â'r broses Sgrwtini yn meddu ar y sgiliau a'r cymwyseddau cywir ac maent yn gallu cael mynediad i'r cyfleoedd hyfforddiant a datblygiad fel y maent eu hangen er mwyn cyflawni eu rôl yn effeithiol (**penderfyniadau gwell**).

- 4.2.3 Hunan werthusiad: Mesur effaith sgrwtini** - yn dadansoddi effaith y daith wella barhaus a'r themâu allweddol a amlinellwyd fel rhan o'r daith hon - Atgyfnerthu ymagwedd Cyngor cyfan i Graffu; Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Sgrwtini; Gwella effaith craffu; Adeiladu'r capasiti a'r gallu ar gyfer craffu; Gwella ymgysylltu â'r cyhoedd yn ein gwaith craffu. Fel rhan o'n asesiad lleol o gynnydd, nodwyd bod lefel dealltwriaeth yr Aelodau o gymhlethdodau amrywiol wasanaethau'r Cyngor wedi cynyddu'n sylweddol dros y 5 mlynedd diwethaf.

Canlyniad: Aelodau Sgrwtini sy'n wybodus, yn gwneud argymhellion cadarn (**penderfyniadau gwell**).

Craffu Cyllidol

- 4.2.4 Proses gosod cyllideb 2022/23** – mae dull mwy strategol a seiliedig ar ganlyniadau ar gyfer gosod y gyllideb yn seiliedig ar arfer orau wedi cael ei gwreiddio'n llawn mewn ymarfer lleol. Bu i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ystyried a chraffu ar y cynigion

cychwynnol ar gyfer y gyllideb a'r cynigion terfynol drafft, a chyflwynwyd argymhellion i'r Pwyllgor Gwaith ar y cynigion cyllideb ar gyfer y flwyddyn i ddod. Chwaraeodd y Panel Sgriwtini Cyllid rôl allweddol yn y broses hon hefyd trwy graffu ar fanylion y cynigion ar gyfer y gyllideb refeniw a chyfalaf. Yn ogystal, rhoddodd ystyriaeth fanwl i gynigion buddsoddi'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer mynd i'r afael â materion a risgiau gwasanaeth yn ogystal â phrif gasgliadau ymgynghoriad cyhoeddus yr Awdurdod ar y cynigion drafft ar gyfer y gyllideb. Dylanwadodd fewnbwn ac argymhellion Aelodau Sgriwtini ar benderfyniad terfynol y Cyngor. Hefyd, craffodd y Panel Sgriwtini Cyllid ar osod y dreth gyngor mewn ffordd sy'n amddiffyn gwasanaethau'r Cyngor ac yn sicrhau bod darpariaeth yn cael ei gwneud ar gyfer risgiau sy'n anodd eu mesur, ac sy'n fforddiadwy i'r cyhoedd. I grynhoi, ychwanegodd y Panel a'r Pwyllgor werth at y broses gwneud penderfyniadau.

Canlyniad: dull mwy systematig ar gyfer craffu ariannol, fel bloc adeiladu hanfodol ar gyfer rheolaeth a llywodraethiant ariannol cadarn.

4.2.5 Monitro Cyllidebau Cyfalaf a Refeniw - Bu i'r Panel Sgriwtini Cyllid fonitro a chraffu ar berfformiad cyllidebau cyfalaf a refeniw y cyngor yn chwarterol gan roi sylw arbennig i effaith barhaus Covid-19 ac unrhyw bwysau ariannol. Yn ystod Haf 2021, cafodd perfformiad a phwysau ar y gyllideb yn y Gwasanaethau Oedolion a'r Gwasanaethau Plant eu hystyried yn fanwl.

4.2.6 Treth Gyngor ar Ail Gartrefi – Craffodd y Panel Cyllid hefyd ar effaith y Dreth Gyngor ar ail gartrefi a chyflwynodd gynigion ynghylch y mater hwn i ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru yn Hydref 2021.

Canlyniadau:

- Dull mwy strategol ar gyfer craffu ariannol gan wneud cyfraniad cadarn a phwysig i drefniadau rheolaeth ariannol a llywodraethiant yr Awdurdod.
- Rhoi rhai mesurau lliniaru cadarnhaol ar waith mewn ymateb i bwysau sylweddol ar y gyllideb mewn rhai gwasanaethau penodol.

Craffu ar y Gwasanaethau Cymdeithasol

4.2.7 Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol - Craffodd y Panel yn fanwl ar gynnydd y cynlluniau gwella ar gyfer y Gwasanaethau Plant ac Oedolion e.e. data allweddol, cynnydd ac effaith gynnar y Timau Adnoddau Cymunedol. Fel rhan o'r gwaith hwn, cyflwynwyd sesiynau hyfforddi a chodi ymwybyddiaeth i Aelodau er mwyn cyfoethogi eu gwybodaeth am y Gwasanaethau Cymdeithasol a heriau cysylltiedig e.e. drws ffyrnt y Gwasanaethau Cymdeithasol, Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Gwynedd a Môn - a thrwy hynny eu cynorthwyo i graffu ar y maes gwasanaeth hanfodol hwn ac, yn sgil hynny, datblygu eu sgiliau Craffu ymhellach. Gohiriwyd yr ymweliadau Laming oherwydd y pandemig, ac ailddechreuodd yr ymweliadau ar ffurf rithwir ym mis Mawrth 2021. Roedd craffu ar berfformiad y Gwasanaethau Cymdeithasol yn rhan sylweddol o raglen waith y Panel hefyd. Yn ystod ei gyfarfod diwethaf, mesurodd yr Aelodau effaith y daith wella ar berfformiad lleol yn erbyn y fframwaith dangosyddion perfformiad allweddol cenedlaethol ers 2017/18.

4.2.8 Ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol i Covid-19: Yr Heriau i Gartrefi Gofal – cafwyd cyflwyniad ar ymateb parhaus a threfniadau'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod y Pandemig a hefyd y gwersi a ddysgwyd, a chanolbwyntiodd y Panel yn benodol ar yr heriau'n wynebu cartrefi gofal, gan geisio sicrhwydd bod trefniadau blaen gynllunio cadarn ar waith. Craffwyd yn fanwl ar ymateb y Gwasanaeth.

4.2.9 Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) – Cymerodd y Panel ran yn yr ymarfer sicrhau ansawdd gan AGC ym mis Mehefin 2021 lle bu'n rhaid i Aelodau drafod a darparu tystiolaeth am ei swyddogaethau craffu a dwyn i gyfrif. Daeth y gwaith arolygu hwn i'r

casgliad bod y Panel yn parhau i wneud cyfraniad pwysig a nodedig i daith wella'r Gwasanaethau Cymdeithasol drwy sicrhau bod blaenoriaethau / ffrydiau gwaith allweddol yn cael eu craffu a bod y rhai hynny sy'n gwneud penderfyniadau yn cael eu dal i gyfrif.

4.2.10 Ymyrraeth Gynnar ar gyfer Plant a Phobl Ifanc – Cyflwynwyd gwybodaeth fanwl i Aelodau ar ddarpariaeth y Gwasanaeth Ieuencid yn ystod Covid a'i effaith fel gwasanaeth ymyrraeth gynnar / ataliol ar gyfer plant a phobl ifanc. Craffodd y Panel hefyd ar y naratif sy'n ategu'r data am bobl ifanc leol nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET) a cheisiwyd sicrwydd bod yr ymyrraethau'n parhau i fod yn gadarn.

4.2.11 Datblygiadau Tai Gofal Ychwanegol - yn ei gyfarfod diwethaf, ystyriwyd y datblygiadau Tai Gofal Ychwanegol presennol ar yr Ynys yn fanwl gan y Panel - a chanolbwyntiwyd yn benodol ar y model gofal unigryw a'r ddarpariaeth yn y ddau ddatblygiad. Craffwyd ar wersi a ddysgwyd fel cefndir i'r datblygiad arfaethedig ym Mhorthaethwy.

Arweiniodd y ffrwd waith hon at y canlyniadau cadarnhaol a ganlyn:

Canlyniadau:

- ✚ Tîm o Aelodau sydd wedi datblygu lefel uchel o wybodaeth am y cymhlethdodau a'r heriau sy'n wynebu'r Gwasanaethau Cymdeithasol a hefyd lefel o arbenigedd yn y maes gwasanaeth.
- ✚ Creu amodau sy'n ffafriol i Sgriwtini effeithiol e.e. gwelwyd gwelliant gwirioneddol yn lefel a dyfnder cwestiynau'r Panel sydd yn heriol ac yn hyrwyddo gwelliant parhaus.
- ✚ Gweithgarwch craffu sydd wedi'i gynllunio'n dda, sydd yn effeithlon ac yn wrthrychol ac sydd yn seiliedig ar dystiolaeth o nifer o ffynonellau, yn cynnwys Ymweliadau Laming a siarad â defnyddwyr gwasanaeth – sydd yn darparu cipolwg clir ar safon y ddarpariaeth er mwyn craffu'n effeithiol yn y maes hwn.
- ✚ Gwell dealltwriaeth gan Aelodau Etholedig o gymhlethdodau a risgiau yn y Gwasanaethau Cymdeithasol er mwyn gallu craffu'n effeithiol, dal i gyfrif a nodi blaenoriaethau ar gyfer y dyfodol o ganlyniad i'r ystod o ffynonellau sydd ar gael iddynt.
- ✚ Trosolwg eang o berfformiad y Gwasanaethau Cymdeithasol – perfformiad ariannol a pherfformiad yn erbyn Cynlluniau Gwella.

(gwell penderfyniadau, gwell canlyniadau)

Craffu ar Addysg

4.2.12 Monitro Perfformiad Ysgolion – Mae Sgriwtini wedi chwarae rôl weithgar wrth fonitro ac annog gwelliannau parhaus mewn ysgolion ac yng Ngwasanaeth Dysgu'r Cyngor yn ystod y 5 mlynedd diwethaf. Er gwaethaf hyn, mae'r Pandemig wedi parhau i effeithio ar ffrydiau gwaith a bu'n rhaid canslo cyfarfodydd o'r Panel tuag at ddiwedd y flwyddyn academiaidd ddiwethaf. Fodd bynnag, addaswyd blaen raglen waith y Panel yn ystod y 12 mis diwethaf i wneud yn iawn am hyn a hefyd fel canlyniad i'r penderfyniad cenedlaethol ynghylch cyhoeddi canlyniadau a data cymharol. Bydd angen i'r Awdurdod ailymweld â chylch gorchwyl y Panel yn barod ar gyfer y Weinyddiaeth newydd – addasu ei feysydd gwaith a'r ffordd y mae'n gweithredu, yn craffu ac yn dal i gyfrif. Mae cyfle i'r Panel gyflawni'r gwaith hwn yn rhithwir yn y dyfodol.

4.2.13 Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol: Darpariaeth Leol – craffodd yr Aelodau, yn rhithwir, ar ddarpariaeth gwasanaeth lleol Partneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad Gwynedd a Môn trwy lygaid dau ymarferydd o ddwy ysgol. Ceisiodd y

Panel sicrwydd fod y ddarpariaeth yn gadarn, yn amserol ac yn cael ei theilwra i ddiwallu anghenion dysgwyr unigol.

4.2.14 Datblygiadau Addysgol ar Ynys Môn yn ystod y Blynnyddoedd Diwethaf –

Cwblhaodd y Panel ymarfer oedi ac adolygu yn gynnar yn 2021/22 a oedd yn rhoi cyfle i adlewyrchu ac arfarnu'r meysydd y craffwyd arnynt hyd yn hyn. Daeth yr ymarfer hwn i'r casgliad bod y Panel wedi llwyddo i gwblhau gwaith craffu manwl ar ystod eang o feysydd er gwaetha'r heriau a ddaeth yn sgil Covid. Nododd hefyd nad oedd yr un ysgol yng nghategori 'gwelliant sylweddol' Estyn erbyn hyn. Rhoddodd hyn sicrwydd i'r Panel ynghylch digonolrwydd / ansawdd y ddarpariaeth addysg ar yr Ynys.

4.2.15 Addysg Gartref Dewisol - ar gais y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG), cafodd cyfrifoldebau'r Awdurdod Addysg Lleol o ran monitro plant sy'n cael eu haddysgu gartref eu hystyried yn fanwl gan y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion.

Craffodd Aelodau ar ddatblygiadau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf - sy'n cael eu harwain gan Bartneriaeth Anghenion Dysgu Arbennig a Chynhwysiad Gwynedd a Môn. Nododd y Panel fod amser sylweddol wedi'i fuddsoddi i ymgysylltu'n gadarnhaol â rhieni fel sail i ddarparu cefnogaeth a chymorth gan y Gwasanaeth yn y dyfodol. Nododd y Panel bod angen sicrhau fod hyn yn cael ei fonitro'n barhaus yn y dyfodol.

4.2.16 Blaen Raglen Waith - cynhaliodd y Panel ddwy sesiwn pan roddwyd ystyriaeth fanwl i'r rhaglen waith gyda'r bwriad o sicrhau ffocws a blaenoriaeth i'w fewnbwn sgrwtini hyd at ddiwedd y Weinyddiaeth bresennol. Blaenoriaethwyd y meysydd a ganlyn gan yr Aelodau ar gyfer gweddill blwyddyn ddinesig 2021/22:

- ❖ **Yr Iaith Gymraeg**
- ❖ **GwE a'r Cwricwlwm i Gymru**
- ❖ **Llais y Plentyn**

4.2.17 Ffrwd Waith yr Iaith Gymraeg: Canolfan Iaith Gymraeg – mynychodd Aelodau arweiniol y Panel ymweliad rhithwir â chanolfannau iaith sector cynradd ac uwchradd (Moelfre, Cybi) a chyflwynwyd gwybodaeth iddynt ar ddata a chanlyniadau allweddol y ddarpariaeth hon. Gofynnodd y Panel am wybodaeth bellach am unrhyw ddatblygiadau arfaethedig i ymestyn y ddarpariaeth sector Uwchradd a hefyd unrhyw ddarpariaeth y gellid ei chynnig i gefnogi rhieni i ddarparu cyfleoedd i ymarfer / siarad yr iaith tu allan i oriau ysgol.

4.2.18 Ffrwd Waith GwE: Cefnogi'r Sector Cynradd – ym mis Ionawr³, derbyniodd y Panel gyflwyniad cynhwysfawr ynglŷn â'r sicrwydd ansawdd / cefnogaeth a ddarperir gan GwE i ysgolion cynradd ar yr Ynys. Roedd hyn yn caniatáu i'r Panel geisio sicrwydd ynghylch ansawdd y ddarpariaeth addysg. Derbyniodd Aelodau wybodaeth hefyd am gefnogaeth benodol sydd ar gael i ysgolion wrth ymateb i'r heriau'n gysylltiedig â'r pandemig. Ystyriwyd y paratodau ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru hefyd (sy'n dod i rym ym mis Medi 2022). Gofynnodd Aelodau i ba raddau y mae cydweithio rhwng ysgolion yn cael effaith ar ansawdd y ddarpariaeth addysgol a hefyd pa mor barod oedd ysgolion Ynys Môn ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru.

³ Cyfarfod o'r Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion a gynhaliwyd ar 20/01/2022

4.2.19 Ffrwd Waith Llais y Plentyn – yn ystod cyfarfod diwethaf y Panel⁴ derbyniwyd adborth gan Aelodau arweiniol y Panel ar yr ymweliadau rhithwir a ganlyn, mewn perthynas â chlywed llais y plentyn:

- Cyngor Ysgol dalgylch Caergybi
- Cyngor Ysgol dalgylch Llangefni
- Cyngor Ysgol, Ysgol Syr Thomas Jones Amlwch
- Ysgol Uwchradd Bodedern – disgyblion
- Ysgol David Hughes, Porthaethwy – prif ddisgyblion

Daeth y Panel i'r casgliad fod y ffrwd waith hon yn ddull pwerus o glywed llais y plentyn a'i fod yn arfer yr oedd angen ei ddatblygu ymhellach a'i ddyblygu yn y dyfodol.

Canlyniadau:

- Er mai'r Pennaeth a'r Corff Llywodraethu Ysgol sydd yn gyfrifol am berfformiad ysgol yn y pendraw, cyfrannodd sgrwtini adeiladol gan y Panel a'r Rhiant Bwyllgor yn ystod y cyfnod at wella addysg yn barhaus ar yr Ynys.
- Mae gan Aelodau'r Panel wybodaeth gadarn am gyd-destun, cymhlethdodau ysgolion a risgiau fel sylfaen ar gyfer craffu'n effeithiol ar berfformiad.
- Mae'r meysydd sydd angen ffocws pellach yn y flaen raglen waith nesaf wedi'u hadnabod (ee adolygu cylch gorchwyl y Panel, llais y dysgwr ayyb).

Craffu Partneriaethau

4.2.20 Cydweithio gyda phartneriaid allweddol

Mae craffu'r gwaith o gydweithio rhwng y Cyngor a sefydliadau cyhoeddus eraill yn hollbwysig ac mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn tanlinellu'r angen i gryfhau craffu ar bartneriaethau ymhellach. Er i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio ailddechrau gwaith craffu ar bartneriaethau allweddol ac wedi cydymffurfio â gofynion statudol, yn naturiol mae rhai partneriaid wedi'u gohirio o ganlyniad i'r Pandemig. Bu rhaid felly ail flaenoriaethu rhaglen waith y Pwyllgor i gydfynd â gofynion lleol a hefyd gwarchod partneriaid gafodd eu heffeithio'n uniongyrchol gan y Pandemig.

Craffodd y Pwyllgor ar nifer o adroddiadau blynyddol ein partneriaid ar gyfer 2020/21gan gynnwys - Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol, Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (Rhan 9: Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol), Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Môn a Gwynedd a'r Gwasanaeth Rhanbarthol Cynllunio at Argyfwng. Mae'r gwaith craffu hwn yn elfen hollbwysig o waith y Pwyllgor er mwyn sicrhau bod partneriaid y Cyngor a'r partneriaethau yn cyflawni er lles trigolion Môn.

⁴ Cyfarfod o'r Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion a gynhaliwyd ar 17/02/2022

Wrth symud ymlaen, mae angen cynnwys materion statudol a phartneriaethau lle bu llithriant oherwydd Covid-19 (Bwrdd Iechyd a Gwasanaethau Golau Glas) yn y blaen raglen waith.

Canlyniadau:

- Sicrhau bod partneriaid yn cydweithio i fodloni'r ymrwymïadau statudol i weithio gyda'i gilydd. Cafodd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio sicrwydd bod partneriaid yn gweithredu'n effeithiol ar yr Ynys a bod darpariaeth gwasanaeth o ansawdd uchel ac yn cwrdd ag anghenion y boblogaeth leol.
- Yn ystod y cyfnod hwn, mae Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio wedi datblygu eu gwybodaeth a byddent mewn sefyllfa gryfach i ddarparu sgriwtini effeithiol drwy fonitro rheolaidd wrth symud ymlaen.
- Mae blaen raglen waith y Pwyllgor wedi aeddfedu ac mae'r Aelodau yn meddu ar wybodaeth drylwyr a datblygedig am waith partneriaethol y Cyngor. Hefyd, mae'r cwestiynau craffu yn cynnig her i'r gwaith partneriaethol ac yn fodd o sicrhau bod y gwaith partneriaethol yn cyfrannu at gyflawni Cynllun y Cyngor, ac yn cynnig gwasanaethau o'r radd flaenaf i drigolion Môn.

4.2.21 Craffu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Môn a Gwynedd

Sefydlwyd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Môn a Gwynedd yn 2016⁵. Fel y pwyllgor sgriwtini penodedig â chyfrifoldeb am ddal y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i gyfrif, gwelwyd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio yn canolbwyntio ar y meysydd canlynol yn ystod 2021/22:

- Adolygiad o drefniadau llywodraethiant y BGC
- Gweithredu fel ymgynghorai statudol ar yr asesiadau llesiant drafft ar gyfer Ynys Môn
- Monitro cynnydd ar weithrediad y BGC o'r Cynllun Llesiant cyfredol a hefyd yr ymgysylltu yng nghylch cynllunio'r BGC.

Canlyniadau:

- Craffu ar strwythur llywodraethu a threfniadau darparu'r BGC. Cafodd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio sicrwydd fod y trefniadau llywodraethu yn cydymffurfio â gofynion statudol ac nid oes angen unrhyw newidiadau ar hyn o bryd.
- Bu i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio graffu ar gyflymder gweithredu ffrydiau gwaith y Cynllun Llesiant a derbyniodd gadarnhad o'r prif risgiau a'r mesurau lliniaru. Bu hefyd yn craffu ar y camau ymarferol y mae'r Bwrdd yn eu cymryd er mwyn integreiddio eu blaenoriaethau i mewn i gynlluniau a strategaethau cyrff cyhoeddus eraill.

4.3 MESUR EFAITH EIN SIWRNAI DDATBLYGU:

Mae'r tabl isod yn crynhoi effaith rhai o'n meysydd datblygu allweddol ar gyfer 2021/22:

⁵ Yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

EFFAITH TAITH DDATBLYGU CRAFFU

Maes Blaenoriaeth	Sut	Canlyniad
Gweledigaeth ar gyfer Craffu	Rydym wedi sicrhau dull Cyngor cyfan at sgrwtini. Mae gan y Cyngor Bencampwr Sgrwtini er mwyn sicrhau amgylchedd cefnogol i sgrwtini lwyddo. Sylfeini cadarn wedi'u gosod gan Gadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Sgrwtini i wella canlyniadau ar gyfer y cyhoedd, gwell penderfyniadau a llywodraethiant.	Tystiolaeth → cynnydd yn hyder yr Aelodau; gwell sgrwtini mewn pwyllgorau; strategaeth gwestiynu; ansawdd cyfraniadau'r Aelodau yng ngwaith paneli ac aeddfedrwydd y strategaethau cwestiynu; teimlad o Dîm Sgrwtini ymysg y rhan fwyaf o'r Aelodau. (penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell)
Blaen raglenni gwaith Sgrwtini	Wedi datblygu ymhellach ein trefniadau a rhoi mwy o bwyslais ar: • agweddau strategol • ymgysylltu â'r cyhoedd • blaenoriaethau Cynllun y Cyngor (2017/22) a rhaglenni trawsnewid corfforaethol • risgiau • gwaith archwilio, ymchwiliad a rheoleiddio • Eitemau sydd ar flaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith • Wedi datblygu blaen adroddiad ar gyfer y rhaglen waith sy'n cael ei gyflwyno ym mhob Pwyllgor Sgrwtini. • Sgyrsiau alinio rhaglenni â'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr yn y Fforwm Cadeiryddion/Is-gadeiryddion Sgrwtini • Trafodaeth fisol rhwng yr Arweinydd, Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a'r Rheolwr Sgrwtini. • Trafodaethau alinio rheolaidd → swyddogion sgrwtini a phenaethiaid gwasanaeth.	Rhaglenni gwaith treigl sy'n canolbwyntio ar lai o eitemau er mwyn ychwanegu gwerthu a chanolbwyntio ar ansawdd craffu. Aliniad – wedi sicrhau blaen gynllunio effeithio er mwyn cael aliniad rhwng pynciau a drafodwyd mewn sesiynau briffio Aelodau, paneli sgrwtini a chyfarfodydd pwyllgorau sgrwtini. Aliniad rhwng rhaglenni gwaith ar draws y Cyngor. Craffu wedi'i gynllunio'n dda, yn effeithiol ac yn wrthrchol. (penderfyniadau gwell).
Dulliau mwy arloesol o Sgrwtini	• Cyfraniad y Paneli Sgrwtini – mae'r Paneli wedi bod yn fodd o graffu'n fanylach ar wasanaethau a phynciau penodol ac yn adrodd i'r Pwyllgorau Sgrwtini er mwyn llywio penderfyniadau. Mae hyn wedi cynnwys adolygu a datblygu rhaglenni gwaith y Paneli. • Hunan-werthuso – Mae'r tri phanel yn cynnal hunan werthusiad yn rheolaidd ac	Dulliau mwy arloesol o ymgymryd â gwaith craffu (cynnig SAC ar gyfer gwella), arwain at well canlyniadau a chael mwy o effaith. (penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell).

Maes Blaenoriaeth	Sut	Canlyniad
	yn adrodd ar gynnydd i'r ddau riant Bwyllgor er mwyn mesur llwyddiannau ac er mwyn adnabod blaenoriaethau wrth symud ymlaen. Craffu y tu allan i Bwyllgorau - mae'r sesiynau briffio misol yn fodd o graffu ar feysydd allweddol y tu allan i gyfarfodydd ffurfiol, sy'n cynorthwyo'r Aelodau i graffu'n ddeallus ac yn gywrain yng nghyfarfodydd y Panel a'r Pwyllgorau Sgrwtini o ganlyniad.	
Templed Sgrwtini	Mae'r templed yn cynnwys cwestiynau sgrwtini clir, yn sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion Deddf Llesiant ac yn cael effaith ar ddyfnder y cwestiynu yn ystod cyfarfodydd.	Eglurder ynghylch rôl Sgrwtini → amcanion cryno, cwestiynau sgrwtini clir, cydymffurfiaeth â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. (penderfyniadau gwell)
Datblygiad, hyfforddiant a chefnogaeth i Aelodau	- Mae rhaglen ddatblygu sgrwtini wedi'i datblygu. - Cynhelir sesiynau briffio misol sy'n cyd-fynd ag eitemau ar raglenni gwaith amrywiol Bwyllgorau.	(Canlyniadau gwell, penderfyniadau gwell)
Ymgysylltu â'r Cyhoedd	Mae cyfarfodydd y Pwyllgorau Sgrwtini wedi cael eu hysbysebu ar gyfryngau cymdeithasol y Cyngor i'w hyrwyddo. Mae Protocol diwygiedig Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgrwtini ar waith Wedi sicrhau llais y cyhoedd fel rhan o'r Rhaglen Moderneiddio Ysgolion.	(Gwell canlyniadau, gwell penderfyniadau, ymgysylltu'n well)
Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC)	Rhoddwyd rhaglen yn ei lle er mwyn mynd i'r afael ag argymhellion Archwilio Cymru ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Môn a Gwynedd wedi cydweithio'n agos â swyddogaeth sgrwtini'r Cyngor - cytuno amserlenni craffu sy'n alinio â chyfarfodydd y Bwrdd a'r meysydd i'w craffu (gwireddu'r Cynllun Llesiant, yr Adroddiad Blynyddol a'r trefniadau llywodraethu. Mae'r BGC yn rhannu gwybodaeth a chofnodion er mwyn sicrhau bod gan y pwyllgorau craffu y wybodaeth angenrheidiol i graffu'n effeithiol.	Craffu effeithiol ar waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, gyda dealltwriaeth a hyder yr Aelodau yn cynyddu o dderbyn adroddiadau rheolaidd ar gynnydd y gwaith. Cydymffurfiaeth â chanllawiau cenedlaethol. (ymgysylltu'n well)

5.0 Edrych Ymlaen i 2022/23

5.1 Bydd yr Awdurdod yn parhau ar y cam nesaf o'i daith ddatblygu craffu a blaenoriaethir y meysydd allweddol canlynol i'w gweithredu dros y flwyddyn i ddod:

MEYSYDD ALLWEDDOL DATBLYGU SGRIWTINI

Thema	Sut	Canlyniad ⁶
Gweledigaeth	Prif lifo ein gweledigaeth yn llawn a sicrhau bod gan bob Aelod Etholedig a Swyddog o'r Weinyddiaeth Newydd ddealltwriaeth gadarn o bwrpas a gwerth craffu oddi mewn i lywodraethiant y Cyngor	<i>Canlyniadau gwell</i>
Datblygiad a chefnogaeth i Aelodau	- Ailafael yn y rhaglen hyfforddiant a datblygu i gefnogi a datblygu Aelodau Sgriwtini – ffocws ar rôl a swyddogaeth sgriwtini; sgiliau cadeirio effeithiol; sgiliau cwestiynu effeithiol i Aelodau Sgriwtini; E-ddysgu - Cynnal sesiynau briffio / datblygu / adolygu byr yn rheolaidd gyda'r Aelodau Craffu	<i>Penderfyniadau gwell</i>
Panelli Sgriwtini	Cefnogi gwaith y paneli craffu drwy: - Sicrhau bod blaen raglenni'r 3 phanel yn cyd-fynd â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor newydd - Datblygu ffocws esblygol i waith y Paneli - Sicrhau bod y Paneli yn cwblhau ymarferion hunanarfarnu o leiaf unwaith y flwyddyn - Cynnal adolygiad o effeithiolrwydd y Paneli Craffu fel rhan o strwythur llywodraethiant y Cyngor.	<i>Penderfyniadau gwell</i>
Ymgysylltiad Cyhoeddus yn ein gwaith Craffu	Parhau i brif lifo'r Protocol Siarad Cyhoeddus a chodi ymwybyddiaeth y cyhoedd ohono er mwyn sicrhau rhagor o gyfranogiad cyhoeddus drwy ddarparu strwythur clir i'r cyhoedd wneud cais am gael siarad mewn Pwyllgorau.	<i>Ymgysylltu'n well</i>
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	- Parhau i gefnogi'r cadeiryddion i ddatblygu rôl sgriwtini wrth fodloni gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 - Gwreiddio strategaeth gwestiynu gadarn yn	<i>Canlyniadau gwell</i>

⁶ Canlyniadau a Nodweddion am Drosolwg a Sgriwtini Effeithiol i Lywodraeth Leol – Craffu Da? Cwestiwn Da! Swyddfa Archwilio Cymru 2014

Thema	Sut	Canlyniad ⁶
	llawn drwy ddefnyddio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i sicrhau y cynhwysir cwestiynau sgrwtini allweddol ymhob adroddiad pwyllgor ac yn cael eu gofyn mewn cyfarfodydd paneli a phwyllgorau Adolygu ein trefniadau er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.	
Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a gwaith partneriaethol	- Parhau i graffu gwaith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus o gyflawni'r Cynllun Llesiant, trefniadau llywodraethu'r Bwrdd ac effeithlonrwydd partneriaethau yn unol â'r canllawiau cenedlaethol - Parhau i wahodd partneriaid allweddol i ddod gerbron y Pwyllgorau er mwyn craffu ar eu gwaith ar yr Ynys.	<i>Ymgysylltu'n well</i>
Modelau arloesol o Sgrwtini gan Aelodau	Yn sgil pandemig Covid-19, ystyried ffyrdd mwy arloesol ac effeithiol o graffu gan fanteisio'n llawn ar dechnoleg wrth ymgymryd â hyn.	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell, ymgysylltu'n well</i>
Aliniad a Pherchnogaeth o Raglenni Gwaith Sgrwtini	- Adolygu a diweddarau rhaglenni gwaith y pwyllgorau a'r paneli craffu yn fisol i alinio gyda'r broses o ddiweddarau blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith - Sicrhau trafodaeth o'r blaen raglen waith ym mhob cyfarfod o'r Fforwm cadeiryddion Sgrwtini / pwyllgor / paneli a cheisio mewnbwn Aelodau wrth lunio'r rhaglenni gwaith er mwyn sicrhau perchnogaeth ohonynt - Gwneud defnydd o'r arfer dda yn rhanbarthol ac yn genedlaethol i lywio'r rhaglenni gwaith	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell</i>
Hunanasesiad o'n trefniadau Sgrwtini lleol	Aelodau'n parhau i gwblhau ymarferion hunanasesu sy'n cynnwys dynodi argymhellion er mwyn gwella'r trefniadau craffu presennol: - fel rhan o'r broses o baratoi'r Adroddiad Blynyddol Sgrwtini - i asesu canlyniadau ac effaith ein paneli sgrwtini.	<i>Canlyniadau gwell</i>
Codi ymwybyddiaeth/rhannu gwybodaeth	Adolygu'r wybodaeth ynglŷn â threfniadau craffu'r Cyngor sydd ar wefan y Cyngor er mwyn: - Sicrhau bod Aelodau Etholedig yn gallu llwyddo yn eu rôl - Galluogi i lais unigolion a rhanddeiliaid	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell, ymgysylltu'n well</i>

Thema	Sut	Canlyniad ⁶
	fod yn amlwg yn y broses graffu 3. Codi ymwybyddiaeth o'r Protocol Siarad Cyhoeddus.	
Cau'r Cylch Sgriwtini ac Aliniad gyda'r Byrddau Trawsnewid	Atebolrwydd drwy adrodd ar gynnydd gwaith y Paneli yn chwarterol, a pharhau i ffurfioli'r drefn o adrodd i'r Pwyllgorau Sgriwtini drwy Gadeiryddion y Paneli fel mater o drefn.	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell, ymgysylltu'n well</i>
Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	Trefnu sesiynau briffio penodol i Aelodau craffu ar oblygiadau'r Mesur ar swyddogaeth craffu y Cyngor drwy: 1. Sicrhau bod gwybodaeth ar gael i bwyllgorau craffu 2. Ystyried goblygiadau'r Ddeddf o ran ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau benodi cyd-bwyllgorau craffu	<i>Penderfyniadau gwell, canlyniadau gwell</i>

6.0 CYSYLLTU Â SGRIWTINI

6.1 I ddysgu mwy am sgriwtini ar Ynys Môn neu i wneud unrhyw sylwadau cysylltwch os gwelwch yn dda â:

Yr Uned Sgriwtini,
Cyngor Sir Ynys Môn,
Swyddfeydd y Cyngor,
Llangefni.
Ynys Môn.
LL77 7TW

Anwen Davies	Rheolwr Sgriwtini (arwain ar gefnogi'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol)	(01248) 752578 AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Sioned Rowe	Swyddog Sgriwtini (arwain ar gefnogi'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio)	(01248) 752039 SionedRowe@ynysmon.gov.uk

Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini: 2021/22

ATODIADAU

BETH YW TROSOLWG A SGRIWTINI? Cyd-destun polisi cenedlaethol

Cyd-destun cenedlaethol:

Mae pwyllgorau sgrwtini yn rhan o'r ffordd y mae llywodraeth leol yng Nghymru yn gweithredu. Yn ogystal â sefydlu Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniadau, mae Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydlu un neu ragor o bwyllgorau sgrwtini. Eu rôl pennaf yw dal y rheini sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, gyrru gwelliant, gweithredu fel llais y gymuned a chwarae rôl wrth ddatblygu ac adolygu polisïau.

Mae'r Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu Gyhoeddus (CfGS)⁷ yn arddel pedair egwyddor allweddol i gefnogi gwaith sgrwtini effeithiol gan Aelodau:

- i. Darparu her "cyfaill beirniadol" i'r rheini sy'n llunio polisïau ac yn gwneud penderfyniadau
- ii. Sicrhau y clywir llais a phryderon y cyhoedd a chymunedau
- iii. "Llywodraethwyr annibynnol eu meddwl" sy'n arwain y broses sgrwtini ac yn cymryd perchnogaeth ohoni
- iv. Yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn gyrru gwelliant mewn gwasanaethau cyhoeddus.

⁷ Canllaw Sgrwtini Da, Canolfan Llywodraethiant a Chraffu 2004

CYLCH GORCHWYL AC AELODAETH EIN PWYLLGORAU SGRIWTINI

Mae'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini yng Nghyngor Sir Ynys Môn yn parhau i gael ei chyflawni drwy gyfrwng strwythur sy'n cynnwys dau o riant bwyllgorau sgrwtini – Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol

Cylch gorchwyl:

- Ffocws gwaith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yw darparu sicrwydd ynghylch cyflawni a darparu'r holl wasanaethau; sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei amcanion corfforaethol a'i amcanion ar gyfer ei wasanaethau (fel yr amlinellwyd yn y Cynllun Corfforaethol, y Gyllideb Flynyddol, y Fframwaith Polisi a Chyllideb, y Fframwaith Rheoli Perfformiad, Polisiau Corfforaethol neu eu cynlluniau a'u polisiau olynol); a chefnogi a gwneud argymhellion ar gyfer gwelliant parhaus.
- Mae aelodau'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn cynnal cyfarfodydd paratoi cyn pob pwyllgor er mwyn paratoi a rhoi ffocws i'r drafodaeth yng nghyfarfodydd ffurfiol y pwyllgor. Ystyriir bod hyn yn arfer dda a bwriedir parhau â'r trefniadau hyn yn 2022/23.

Aelodaeth

- Y Cynghorydd Aled Morris Jones yw cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a chaiff gefnogaeth gan yr Is-gadeirydd, sef y Cynghorydd Dylan Rees. Mae deg o aelodau'n gwasanaethu ar y pwyllgor⁸ gyda darpariaeth ar gyfer 4 aelod cyfetholedig:

⁸ Mae aelodaeth cynghorwyr ar y Pwyllgorau Sgrwtini yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor

Aelodaeth Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol

Enw			Parti Gwleidyddol / Grŵp	Enw			Parti Gwleidyddol / Grŵp
	Cyng Aled Morris Jones (Cadeirydd)	Twrcelyn	Annibynwyr Môn		Cyng Dylan Rees (Is- gadeirydd)	Canolbarth Môn	Plaid Cymru
	Cyng Gary Pritchard	Seiriol	Plaid Cymru		Cyng John Griffith	Talybolion	Plad Cymru
	Cyng Alun Roberts	Seiriol	Plaid Cymru		Cyng Nicola Roberts	Canolbarth Môn	Plaid Cymru
	Cyng Richard Griffiths	Twrcelyn	Y Grŵp Annibynnol		Cyng Richard O Jones	Twrcelyn	Y Grŵp Annibynnol
	Cyng J Arwel Roberts	Ynys Gybi	Plaid Lafur		Cyng Bryan Owen	Bro Aberffraw	Annibynwyr Môn

Aelod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn ystod rhan o 2021/22.	
Cyng Margaret Roberts	
	

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cylch gorchwyl:

- Prif ffocws y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio yw sicrhau yr hyrwyddir buddiannau Dinasyddion Ynys Môn ac y gwneir y defnydd gorau o adnoddau'r Cyngor, yn unol â blaenoriaethau'r Cyngor, sy'n dangos gwerth ychwanegol yn sgil gweithio gyda phartneriaid. Mae cylch gorchwyl y pwyllgor yn cynnwys trefniadau rhanbarthol a chenedlaethol yn ogystal â threfniadau lleol.
- Y pwyllgor hefyd yw'r Pwyllgor Trosedd ac Anhrefn enwebedig sy'n delio â materion trosedd ac anhrefn, fel sy'n ofynnol o dan Adrannau 19 a 20 o Ddeddf yr Heddlu a Chyfiawnder 2006. Hwn yw'r pwyllgor dynodedig hefyd ar gyfer craffu gwaith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ynys Môn a Gwynedd.
- Mae'r Pwyllgor wedi cyflwyno'r arfer o gynnal cyfarfodydd briffio gydag aelodau cyn pob cyfarfod ffurfiol o'r pwyllgor sgriwtini. Caiff hyn ei weld fel arfer da a bwriedir parhau â'r trefniadau hyn yn 2022/23.

Aelodaeth:

- Y Cynghorydd Gwilym Jones yw Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio a chaiff gefnogaeth gan yr Is-gadeirydd, sef y Cynghorydd Glyn Haynes. Mae deg o aelodau hefyd yn gwasanaethu ar y pwyllgor hwn gyda darpariaeth ar gyfer 4 aelod cyfetholedig:

Aelodaeth Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio

	Enw	Ward	Parti Gwleidyddol/ Grŵp		Enw	Ward	Parti Gwleidyddol / Grŵp
	Cyng Gwilym O Jones (Cadeirydd)	Llifon	Y Grŵp Annibynnol		Cyng Glyn Haynes (Is- gadeirydd)	Caergybi	Plaid Lafur
	Cyng Dafydd Roberts	Bro Rhosyr	Y Grŵp Annibynnol		Cyng Vaughan Hughes	Lligwy	Plaid Cymru
	Cyng Alun Roberts	Seiriol	Plaid Cymru		Cyng Margaret Roberts	Lligwy	Plaid Cymru
	Cyng Nicola Roberts	Canolbarth Môn	Plaid Cymru		Cyng Trefor Lloyd Hughes	Ynys Gybi	Plaid Cymru
	Cyng Kenneth P Hughes	Talybolion	Annibynwyr Môn		Cyng Robert Llewelyn Jones	Caergybi	Annibynwyr Môn

Gall ein pwyllgorau sgrwtini wneud eu gwaith mewn un o'r ffyrdd canlynol:

- Ystyried y pwnc yn ystod cyfarfod ffurfiol
- Ystyried y pwnc yn fanylach drwy sefydlu panel canlyniad sgrwtini NEU
- Cynnal sesiynau anffurfiol ar faes polisi penodol.

Unwaith eto yn ystod 2021/22, roedd y pwyllgorau sgrwtini yn ymwybodol o'r angen i geisio canolbwyntio eu gwaith ar ganlyniadau ac o fewn fframwaith Archwilio Cymru o nodweddion a chanlyniadau sgrwtini a throsolwg effeithiol mewn llywodraeth leol⁹:

- Canlyniadau gwell
- Penderfyniadau gwell
- Ymgysylltu'n well

Galw penderfyniadau i mewn: gall pwyllgorau sgrwtini "alw i mewn" penderfyniad a wnaed gan y Pwyllgor Gwaith, Aelod Portffolio neu swyddog sydd wedi cael pwerau dirprwyol gan y Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniad penodol. Nid yw'r pwyllgorau sgrwtini ond yn galw penderfyniad i mewn pan mae rheswm da dros wneud hynny (drwy Brawf o Arwyddocâd), ac yn ystod 2021/22 ni chafodd hyn ei wneud.

⁹ Craffu Da? Cwestiwn Da! Swyddfa Archwilio Cymru, 2014

Gweledigaeth ar gyfer sgrwtini effeithiol yng Nghyngor Sir Ynys Môn

Gweledigaeth

Mae Sgrwtini yn Ynys Môn yn anelu at sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer dinasyddion a chymunedau a hefyd ychwanegu at effeithiolrwydd y Cyngor drwy helpu i wneud gwasanaethau cyhoeddus yn fwy tryloyw, cynhwysol, atebol a chost effeithiol.

Egwyddorion Arweiniol ar gyfer Sgrwtini yn Ynys Môn

- Mae sgrwtini yn creu awyrgylch o gyd-ymddiriedaeth, cydweithio a rhannu cyfrifoldebau er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer cymunedau lleol.
- Mae Aelodau nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith yn anwleidyddol yn y modd y maent yn cyflawni eu swyddogaethau cefnogi a herio.
- Mae gweithgaredd sgrwtini yn ehangu yn uniongyrchol y sylfaen dystiolaeth sydd ar gael ar gyfer gwneud penderfyniadau a chyflwyno rhaglenni trawsnewid oherwydd mae'n rhoi syniad o'r modd y mae cymunedau lleol yn debygol o deimlo am y cynigion.
- Mae Aelodau nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith yn helpu i sicrhau y cymerir ymagwedd strategol, tymor hir pan mae bwriad i ail-gyflunio gwasanaethau ar raddfa fawr a hynny drwy ddarparu her adeiladol wrth roi prawf ar ragdybiaethau, edrych ar risgiau a herio'r modd y mae adnoddau'n cael eu blaenoriaethu.

Ein Gwerthoedd

Trosolwg a Sgrwtini yn Ynys Môn....

- Mae'n edrych 'ymlaen ac at allan' ac yn rhagweithiol yn hytrach nag yn 'fewnol ac mewn modd ymatebol'.
- Mae gan sgrwtini rôl sydd wedi ei diffinio'n glir ac sy'n cael ei gwerthfawrogi yn nhrefniadau gwella a llywodraethiant y cyngor.
- Mae'n anwleidyddol, yn gadarn o ran ei fethodoleg ac yn cynnwys amrediad eang o ffynonellau tystiolaeth a safbwyntiau gan gynnwys rhai gan bartneriaid strategol, rheoleiddwyr a'r cyhoedd.
- Mae'n cael ei arwain gan gynghorwyr sy'n cael y cyfleoedd hyfforddi a datblygu y maent eu hangen i ymgymryd â'u rôl yn effeithiol.
- Mae'n derbyn cefnogaeth effeithiol gan uwch dîm arweinyddiaeth y Cyngor sy'n sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir ar gyfer trosolwg a sgrwtini o ansawdd uchel ac yn cael ei darparu mewn modd amserol a chyson.
- Mae'n cymryd i ystyriaeth pryderon a fynegir ar lefel ward mewn modd nad yw'n blwyfol wrth reoli ei raglen waith ar gyfer y dyfodol.
- Mae'n cael ei gynllunio'n dda, ei gadeirio'n effeithiol ac mae'n gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael iddo.
- Mae'n cael ei gydnabod gan y pwyllgor gwaith a'r uwch dîm arweinyddiaeth fel mecanwaith pwysig yn y Cyngor ar gyfer ymgysylltiad cymunedol ac mae'n golygu ei bod yn haws i ddinasyddion ymwneud â llywodraethiant.
- Adeiladu ymddiriedaeth a pherthnasau cadarnhaol gydag amrediad eang o randdeiliaid mewnol ac allanol.